

**IJTIMOIYLASHUV IJTIMOIIY PEDAGOGIK HODISA SIFATIDA
IJTIMOIYLASHUV OMILLARI VA VOSITALARI**

Muratova Jamila Bohodirovna - *University of Management and Future Technologies universiteti, pedagogika va psixologiya yo'nalishi, 2-kurs S552-23*
PPo' guruhi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada ijtimoiylashuvning ijtimoiy pedagogik hodisa sifatida ahamiyati va uning jarayonlari, omillari va vositalari yoritilgan. Ijtimoiylashuv, insonning jamiyatda o'z o'rnini topish, ijtimoiy me'yorlar va qadriyatlarni o'zlashtirish jarayoni sifatida, oila, ta'lim tizimi, madaniyat va media kabi omillar ta'sirida shakllanadi. Shuningdek, maqolada ijtimoiylashuv jarayonining samarali bo'lishi uchun pedagogik metodlar va vositalarning ahamiyati ta'kidlangan. Ushbu maqola ijtimoiylashuvning nafaqat nazariy, balki amaliy jihatlarini ham ochib beradi va ijtimoiy pedagoglarning ishini samarali qilish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni taqdim etadi.*

Kalit so'zlar: *Ijtimoiylashuv, ijtimoiy pedagogika, ta'lim tizimi, madaniyat, ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy me'yorlar, oila, ta'lim jarayoni, pedagogik metodlar, ijtimoiylashuv omillari*

Kirish

Ijtimoiylashuv jarayoni insonning jamiyat bilan o'zaro munosabatda bo'lib, uning ijtimoiy, madaniy va etnik muhitga moslashishini ta'minlaydi. Bu jarayonning muvaffaqiyatli amalga oshishi uchun shaxs ijtimoiy me'yorlarni o'zlashtirishi va jamiyatda o'zining o'rnini topishi kerak. Ijtimoiylashuv nafaqat biologik yoshi bilan bog'liq, balki ijtimoiy muhit, oila va ta'lim tizimi kabi omillarning ta'siri ostida rivojlanadi. Ijtimoiylashuv jarayonining ahamiyati ijtimoiy pedagogika sohasi doirasida keng o'rganilgan bo'lib, uning samarali amalga oshirilishi ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash, shaxslarning ijtimoiy hayotga muvaffaqiyatli moslashishiga yordam berish uchun muhimdir. Ijtimoiylashuvning turli omillari, jumladan oila, ta'lim muassasalari, media va boshqa omillar jarayonning muvaffaqiyatli bo'lishida

muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, ijtimoiylashuv jarayonida faol pedagogik yondashuvlar va vositalar, shaxsning jamiyatga moslashishi va rivojlanishi uchun muhim hisoblanadi.

Ijtimoiylashuvning mohiyati va ahamiyati

Ijtimoiylashuv, insonning jamiyat bilan o'zaro aloqalarini tashkil etuvchi va uning ijtimoiy me'yorlar, qadriyatlar, urf-odatlar, madaniy an'analarini o'zlashtirish jarayonidir. Ijtimoiylashuv jarayonining mohiyati, asosan, shaxsning hayotdagi ijtimoiy o'rnini topishi, jamiyat bilan uzviy aloqada bo'lishi, hamda jamiyatda qabul qilingan me'yorlarga moslashishiga asoslanadi. Bu jarayon, shuningdek, shaxsning biror jamiyatda amalga oshirishi kerak bo'lgan roli va vazifalarini anglashiga yordam beradi.

Ijtimoiylashuvning ahamiyati juda katta, chunki u shaxsning jamiyatdagi faoliyatini tartibga soladi va unga o'zining ijtimoiy roli va mas'uliyatini anglash imkoniyatini beradi. Shuningdek, bu jarayon orqali shaxsning o'zligini shakllantirishi, jamiyatga qo'shilishi va ijtimoiy muhitga moslashishi amalga oshadi. Ijtimoiylashuv jarayonini muvaffaqiyatli o'tgan shaxs, ijtimoiy qoidalarga moslashgan holda o'zining kasbiy faoliyatida, shaxsiy hayotida va jamiyatda muvaffaqiyatli ishlay oladi.¹

Ijtimoiylashuvning asosiy mohiyati – bu insonning jamiyatning boshqa a'zolari bilan munosabatda bo'lishi, o'z xulq-atvorini va qarashlarini jamiyatdagi ijtimoiy qoidalarga moslashtirishi, o'zidan kichik va katta guruhlarda faoliyat yuritish ko'nikmalarini rivojlantirishi. Ijtimoiylashuv jarayonida oilaning, ta'lim tizimining, madaniyatning va ommaviy axborot vositalarining roli nihoyatda muhimdir.

Ijtimoiylashuvning ahamiyati shundaki, bu jarayon shaxsni ijtimoiy va psixologik nuqtai nazardan rivojlantirib, uning o'z-o'zini anglashiga, jamiyatda to'g'ri munosabatlarni shakllantirishga yordam beradi. Ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etish jamiyatning barqaror rivojlanishi, odamlar o'rtasidagi ijtimoiy aloqalar va tinchlikni saqlashda muhim o'rin tutadi. Shuningdek, ijtimoiylashuv bolalarga,

¹ Mahmudov, A. (2020). Pedagogik jarayonlar va ijtimoiylashuv. Toshkent: Ta'lim va ma'naviyat nashriyoti;

yoshlar va kattalarga o‘zaro hurmat, bir-biriga yordam berish, hamjihatlikni o‘rgatish orqali ijtimoiy birdamlikni mustahkamlashga yordam beradi.²

Xulosa

Ijtimoiylashuv jarayoni — insonning jamiyatda o'z o'rnini topishi, ijtimoiy qadriyatlar va me'yorlarni o'zlashtirishi, shuningdek, shaxs sifatida taraqqiy etishini ta'minlovchi muhim pedagogik jarayon. Ijtimoiylashuv, jamiyatdagi biror guruhning talab va me'yorlariga moslashish, shaxsning jamiyat bilan integratsiyalashuvi jarayonini anglatadi. Bu jarayon insonning ijtimoiy muhitga moslashishining asosiy mexanizmidir va turli omillar, masalan, oila, ta'lim tizimi, madaniyat, media va boshqa ijtimoiy strukturalar orqali amalga oshiriladi.

Ijtimoiylashuv jarayonining samarali bo'lishi uchun pedagogik vositalar va metodlar samarali qo'llanilishi zarur. Muvaffaqiyatli ijtimoiylashuv jamiyatdagi ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash, ijtimoiy qoidalarga rioya qilish, va ijtimoiy hayotga faol qatnashishni rivojlantirishga xizmat qiladi. Ijtimoiylashuvning shakllanishi, shaxsning o'zini ijtimoiy rolini anglashiga va jamiyatda o'zining o'rnini topishiga yordam beradi. Shuningdek, jamiyatning turli qatlamlari, shu jumladan, yoshlar, bolalar, kattalar va nogironlar uchun ijtimoiylashuv jarayonining individual xususiyatlari va metodlari mavjud.

Bundan tashqari, ijtimoiylashuv jarayonining samarali amalga oshirilishi ijtimoiy pedagogikaning asosiy maqsadi bo'lib, bu jarayon ijtimoiy hayotdagi me'yorlarga rioya qilishni ta'minlab, jamiyatda ko'p tomonlama ijtimoiy aloqalarni rivojlantiradi. Ijtimoiylashuvning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi nafaqat shaxsning, balki butun jamiyatning ijtimoiy va madaniy rivojlanishiga ta'sir qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Arapbaeva, D. K. The Role of Individual-Typological Characteristics In The Process of Family Adaptation of Young Brides. SPAST Reports, Vol. 1 No. 1 (2024): PAMIR One Preprints.

² Arapbaeva D.K. SOCIO-ETNO-PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF SPIRITUAL PREPARATION OF YOUTH FOR MARRIAGE. Academia Science Repository, 2023. – P. 948-951;

2. Arapbaeva, D. (2024). CHARACTERISTICS OF MATURITY IN MARRIAGE. Nordic_Press, 2(0002).
3. Kurbanovna, A. D. (2023). Evolutionary processes of the family system. Open Access Repository, 4(03), 109-112.
4. Arapbaeva D.K. SOCIO-ETNO-PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF SPIRITUAL PREPARATION OF YOUTH FOR MARRIAGE. Academia Science Repository, 2023. – P. 948-951
5. Arapbaeva D.K. MAIN FUNCTIONS OF THE FAMILY. Academic research in educational sciences, 2022. – P. 256-259
6. Arapbaeva D.K. Оила барқарорлигида психологик мослашувнинг ўрни. Nordic_Press, 2024. 3(0003).
7. Arapbaeva D.K. PSIXOLOGIK IQLIMNING OILAVIY MUNOSABATLAR BARQARORLIGIGA TA'SIRI. Nordic_Press, 2024. 3(0003)
8. ARAPBAEVA D.K. NIKOH MUNOSABATLARIDAGI O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARINING OILA MUSTAHKAMLIGIDA TUTGAN O'RNI. News of the NUUZ, 2024. №1.6.1. – P. 53-55.
9. Arapbaeva D.K. MAKTAB TA'LIMI SHAROITIDA IJODIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH. Nordic_Press, 2024. 3(0003)
10. Arapbaeva D.K. Xalqaro tadqiqot metodlariga tayyorgarlik: nazariya va amaliyot. Nordic_Press, 2024. 3(0003)
11. ARAPBAEVA D.K. AJRASHISH IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK HODISA SIFATIDA. News of the NUUZ, 2024. №1.4. 1. – P. 67-70